

SPRÁVA O STAVE ÚNIE

2018

ČAS NA EURÓPSKU SUVER

Jean-Claude Juncker,
Predseda Európskej komisie
12. september 2018

[Platí len prednesené znenie]

ÚVOD: MUSÍME KONAŤ A BYŤ OBOZRETNÍ

Vážený pán predsedá,

vážené poslankyne a vážení poslanci Európskeho parlamentu,

dejiny niekedy postupujú nenápadným a pomalým krokom a rýchlo upadnú do zabudnutia.

Nie je tomu inak ani s činnosťou Komisie, ktorá má len päťročný mandát na to, aby natrvalo zmenila chod vecí.

Súčasná Komisia je len epizódou, krátkym momentom v dlhej histórii Európskej únie. Ešte nenastal čas na definitívne hodnotenie činnosti Komisie, ktorej predsedám.

Preto Vám dnes ani nepredložím bilanciu našej činnosti za uplynulé štyri roky.

Naopak vám poviem, že **počas nasledujúcich dvanástich mesiacov nepoľavíme v práci, aby naša nedokonalá Európska únia bola každým dňom dokonalejšia.**

Máme toho ešte dosť na práci a práve o tom by som chcel s vami dnes ráno hovoriť.

Nemôžeme zaspáť na vavrínoch. Nebudeme sa vystatovať. Skromnosť a práca: to je postoj, ktorý si Komisia osvojí, a v tomto duchu sa poniesie náš program na nasledujúce obdobie.

Dejiny, mám na mysli dejiny s veľkým D, niekedy vstúpia do života národov bez ohlásenia a nechcú sa pobrať ďalej.

Rok 1913 bol taký slnečný, pokojný, mierumilovný a optimistický, že 1. svetová vojna o rok neskôr prepadla európsky kontinent úplne znenazdajky.

V roku 1913 Európania verili, že budú žiť trvale v mieri. Napriek tomu sa nasledujúci rok v Európe rozpútala bratovražedná vojna.

Nespomínam toto obdobie preto, že by som si myslel, že stojíme na pokraji novej katastrofy.

Európska únia je zárukou mieru. Budme vďační, že si nažívame na mierovom kontinente, na kontinente, ktorému priniesla mier Európska únia.

Väčšmi si ctíme Európsku úniu, neznevažujme ju, bráňme si náš spôsob bytia a žitia.

Budme za vlastenectvo, ktoré nie je namierené proti iným. Odmietnime prepiaty nacionalizmus, ktorý zavrhuje iných a je k nim nenávisťný, ničí všetko, čo mu stojí v ceste, a hľadá vinníkov namiesto toho, aby hľadal riešenia, ako by sme mohli lepšie spolunažívať.

Je našou naliehavou povinnosťou ctiť si dohodu, z ktorej sa zrodila Európska únia – už nikdy žiadnu vojnu. My, ako aj okolitý svet nutne musíme byť obozretní.

STAV NAŠEJ ÚNIE V ROKU 2018

ÚSILIE, KTORÉ PRINÁŠA SVOJE PLODY

Vážené poslankyne a vážení poslanci Európskeho parlamentu,

v akom stave je Európska únia dnes, v roku 2018?

Desať rokov po páde banky Lehman Brothers Európa v podstate zažehnala hospodársku a finančnú krízu, ktorá k nám prišla zvonku a uštedrila nám v nejednom prípade tvrdé rany.

Európska únia zaznamenáva rast už 21 štvrtrokov po sebe.

Pracovných príležitostí je čoraz viac: od roku 2014 vzniklo takmer 12 miliónov nových pracovných miest. 12 miliónov – to je viac než počet obyvateľov Belgicka.

V Európe nikdy nepracovalo viac ľudí ako dnes, 239 miliónov mužov a žien.

Nezamestnanosť mladých dosahuje 14,8 %. Stále je to dosť vysoké číslo, ale zároveň je najnižšie od roku 2000.

Vďaka nášmu Európskemu fondu pre strategické investície sa v Európe znovu investuje. Tento fond, ktorý niektorí ešte občas nazývajú „Junckerov plán“, podnietil verejné aj súkromné investície v hodnote 335 miliárd eur. **Čoskoro to bude 400 miliárd.**

A nemôžem opomenúť Grécko: po bolestivých rokoch, po bezprecedentnej sociálnej núdzi, ale aj nevidanej solidarite sa Grécku podarilo dokončiť svoj program a znovu sa postaviť na vlastné nohy. **Skláňam sa pred obyvateľmi Grécka za ich herkulovské úsilie, ktoré ostatní Európania stále nedocenili.** Vždy som sa Grécka zastával, hájil som jeho dôstojnosť, úlohu, ktorú v Európe zohráva, a najmä jeho zotrvanie v eurozóne. Som na to hrdý.

Európa potvrdila aj svoje postavenie obchodnej veľmoci. To, že sme svetovou obchodnou veľmocou, nesvedčí o ničom inom než o tom, že musíme zdieľať naše suverenity. Európska únia má v súčasnosti uzavreté obchodné dohody so 70 krajinami. Spoločne tvoríme 40 % svetového HDP. Vďaka týmto dohodám, ktoré sú neraz neprávom spochybňované, šírimo do iných častí sveta prísne európske normy pre bezpečnosť potravín, v pracovnom práve, či v oblasti životného prostredia a práv spotrebiteľov.

Keď som v júli tohto roku uprostred hrozivého napätia, ktoré vo svete vládlo, v priebehu jedného týždňa zavítal do Pekingu, Tokia a Washingtonu, ako predseda Európskej komisie som sa mohol vyjadrovať v mene najväčšieho jednotného trhu na svete. V mene Únie, ktorá predstavuje pätinu svetového hospodárstva. V mene Únie odhodlanej brániť svoje hodnoty a zasadzovať sa za svoje záujmy. Povedal som, že Európa je otvorený kontinent, ale nie kontinent, ktorý je naporúdzi.

Práve európska jednota, ktorou som sa mohol vo veľkom aj v malom preukázať, mi dodala potrebnú váhu, aby hlas Európskej únie zarezonoval a dosiahol som pre našich občanov a naše podniky konkrétne výsledky.

My Európania, zjednotení v Únii, sme sa stali silou, s ktorou treba počítať. Vo Washingtone som hovoril v mene Európy. Niektorí označujú dohodu, ktorú som dosiahol v rokovaníach s prezidentom Trumpom, za prekvapivú. Nie je však na nej nič prekvapivé, pretože Európa prehovorila jednohlasne.

Vždy, keď treba, musí Európa konať jednotne.

GLOBÁLNA ZODPOVEDNOSŤ

Ukázali sme ju, keď sme neprestali brániť Parížsku dohodu o zmene klímy. Pretože my, Európania, **chceme zanechať ďalším generáciám čistejšiu planétu**. Súhlasím s analýzami nášho komisára pre energetiku, pokiaľ ide o ciele zníženia CO2 pre rok 2030. Tieto ciele sú z vedeckého hľadiska správne a z politického hľadiska nevyhnutné.

Tohtoročné letné suchá neúprosne a jasne pripomínajú nielen poľnohospodárom, aké dôležité je úsilie, ktoré musíme vynaložiť, aby sme zaistili budúcnosť ďalších generácií. Nemôžeme sa tváriť, že nevidíme problém, ktorý máme priamo pred očami. My, Komisia, a vy, Parlament, sa musíme dívať do budúcnosti.

Vážené panie poslankyne, vážení páni poslanci,

svet sa neprestajne mení a je nestabilnejší než kedykoľvek predtým. Vonkajších výziev, ktorým náš kontinent musí čeliť, je každým dňom viac.

Ani na sekundu preto nemôžeme poľaviť v našom úsilí o budovanie jednotnejšej Európy.

Európa dokáže „vyvážať“ stabilitu, ako sme to urobili v prípade jednotlivých rozšírení našej Únie – a tieto rozšírenia pre mňa sú a vždy budú príbehom úspechu. Pretože sa nám podarilo dosiahnuť súlad európskej geografie s európskymi dejinami. Máme však pred sebou ešte veľa práce. **Musíme si zdefinovať jednoznačný a nemenný postoj k západnému Balkánu**. V opačnom prípade budú naše bezprostredné susedstvo formovať druhí.

Rozhliadnime sa aj okolo seba. To, čo sa deje v tejto chvíli v Idlibe v Sýrii, musí byť pre nás všetkých dôvodom na hlboké a okamžité obavy. **Nemôžeme mlčať tvárou v tvár tejto akútnej humanitárnej katastrofe, ktorá sa vlastne dala jasne predvídať.**

Sýrsky konflikt je názorným príkladom toho, ako sa čoraz viac spochybňuje medzinárodný poriadok, ktorý Európanom tak dobre slúžil po druhej svetovej vojne.

V dnešnom svete si Európa už navyše nemôže byť istá, že to, čo sa prisľúbilo včera, bude platiť aj zajtra.

Včerajšie spojenectvá už možno zajtra budú vyzeráť inak.

ČAS NA EURÓPSKU SUVERENITU

Dámy a páni,

dnešný svet potrebuje silnú a jednotnú Európu.

Európu, ktorá sa usiluje o mier, obchodné dohody a stabilné menové vzťahy, aj keď druhí by sa niekedy radšej vydali cestou obchodných či dokonca menových vojen. Nemám rád unilateralizmus, ktorý prehlíada očakávania a prania iných. **Ja som a vždy budem zástancom multilateralizmu.**

Ak by si bola Európa viac vedomá politickej, hospodárskej a vojenskej sily svojich národov, mohli by sme zohrávať inú rolu než len rolu „globálneho platcu“, aj keď tej sa nechceme zrieknuť. **Musíme sa väčšmi ujať roly globálneho aktéra.** Neuspokojíť sa s tým, že sme *global payers*, ale byť aj *global players*.

To je dôvod, prečo som v roku 2014 opätovne spustil projekt európskej obrannej únie – a to aj napriek veľkému odporu v tom čase. Komisia bude preto počas nasledujúcich mesiacov ďalej pracovať na tom, aby boli Európsky obranný fond a stála štruktúrovaná spolupráca v oblasti obrany plne funkčné. Tu považujem za dôležité spresniť: nejdeme Európsku úniu militarizovať. Chceme sa správať zodpovednejšie a byť nezávislejší.

Pretože len Európa, ktorá je silná a jednotná, môže chrániť našich občanov pred vnútornými aj vonkajšími hrozbami – od terorizmu až po zmenu klímy.

Jedine silná a jednotná Európa môže zachovať pracovné miesta v otvorenom a prepojenom svete.

Jedine silná a jednotná Európa môže úspešne čeliť výzvam, ktoré prináša globálna digitalizácia.

My, Európania, pretože sme najväčším jednotným trhom na svete, sme schopní určovať normy pre veľké dáta, umelú inteligenciu či automatizáciu, a pritom brániť naše hodnoty, práva a individualitu našich občanov. Dokážeme to však, len ak budeme jednotní.

Silná a jednotná Európa umožňuje členským štátom dosiahnuť až ku hviezdam. Vďaka nášmu programu Galileo sa Európa zúčastňuje vesmírnych pretekov. Žiadny členský štát by sám nedokázal na obežnú dráhu umiestniť 26 družíc, ktoré dnes slúžia 400 miliónom používateľov na celom svete. Žiadny členský štát by to sám nezvládol. Galileo je z veľkej časti, ak nie úplne, európskym úspechom. **Keby nebolo Európy, nebol by ani Galileo. Budme na to hrdí.**

Vážený pán predseda,

geopolitika nám káže, že nadobro **nadišiel čas na európsku suverenitu.**

Čas na to, aby Európa vzala svoj osud do vlastných rúk. Čas na to, aby si Európa vybudovala niečo, čo som nazval *Weltpolitikfähigkeit*, teda spôsobilosť zohrávať ako Únia úlohu pri formovaní svetovej politiky. Európa by mala pôsobiť vo väčšej miere ako suverénny aktér v medzinárodných vzťahoch.

Európska suverenita vychádza z národnej suverenity našich členských štátov. Nenahrádza to, čo prislúcha jednotlivým národom. Zdieľanie suverenity tam, kde je to potrebné, robí naše národné štáty silnejšími.

Toto presvedčenie, že „zjednotení dokážeme viac“, je samotnou podstatou toho, čo znamená byť súčasťou Európskej únie.

Európska suverenita nebude nikdy namierená proti ostatným. Európa musí zostať kontinentom otvorenosti a tolerancie. A aj ním zostane.

Európa nikdy nebude pevnosťou, ktorá sa uzamkne pred svetom, a už vôbec nie pred svetom v núdzi. Európa nikdy nebude ostrovom samým pre seba. Európa musí byť teraz aj naďalej multilaterálna. Naša planéta patrí všetkým, nielen niektorým.

O to všetko ide aj vo voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré sa budú konať v máji 2019. Tých 250 dní, ktoré nám zostávajú do európskych volieb, využijeme tak, aby sme našim občanom dokázali, že keď konáme spoločne, Európska únia dokáže dosahovať dobré výsledky, a že plní sľuby, ku ktorým sa zaviazala na začiatku tohto mandátu.

Do európskych volieb **musíme preukázať, že Európa je schopná prekonať rozdiely medzi severom a juhom, východom a západom, ľavicou a pravicou.** Európa nie je taká veľká, aby sa mohla deliť, raz na dve časti, inokedy na štyri.

Musíme ukázať, že spoločne dokážeme zasiať zárodok suverénnejšej Európy.

DODRŽAŤ, ČO SME SĽÚBILI

Vážené poslankyne, vážení poslanci,

keď pôjdeme v máji 2019 k volebným urnám, nebude občanov Európy zaujímať, aké návrhy Komisia predložila. Veľmi ich však bude zaujímať, či internetoví giganti platia dane tam, odkiaľ pochádzajú ich zisky. Voliči chcú – a viem, že aj mnohí z vás – aby príslušný návrh Komisie začal rýchlo platiť. Tí, čo sú za to, majú úplnú pravdu.

Keď budú Európania v roku 2019 voliť, nebude ich veľmi zaujímať, že Komisia mala dobrú vôľu zakázať plasty na jedno použitie, aby ochránila naše moria. Ak chceme Európanov presvedčiť o nás a o správnosti nášho konania, musíme prijať európsky predpis, ktorým sa zákaz plastov jednoznačne zakotví – tak, ako to Komisia navrhla.

Všetci deklarujeme – väčšinou v našich sviatočných prejavoch – že by sme mali byť v zásadných otázkach ambicioznejší a v menej dôležitých otázkach skromnejší. Európania nám však nebudú tleskať, keď si pre európsku reguláciu budú musieť naďalej dvakrát ročne prestaviť hodiny. Komisia dnes navrhuje, aby sme to zmenili. **Zmenu času treba zrušiť. Členské štáty – ako vyplýva už zo zásady subsidiarity – by mali sami rozhodovať o tom, či sa ich občania budú riadiť letným alebo zimným časom.** Očakávam, že Parlament a Rada budú mať na to rovnaký názor a nájdu riešenia vyhovujúce vnútornému trhu. **Čas tlačí.**

Vcelku vyzývam nás všetkých, aby sme v nasledujúcich mesiacoch úzko spolupracovali a dokázali tak splniť to, čo sme v roku 2014 sľubovali, ešte pred voľbami do Európskeho parlamentu.

Pri nástupe do funkcie sme všetci spoločne sľúbili, že vytvoríme inovačný digitálny jednotný trh, rozsiahlu hospodársku a menovú úniu, bankovú úniu, úniu kapitálových trhov, spravodlivý vnútorný trh, energetickú úniu s výhľadovou politikou v oblasti klímy, vypracujeme komplexnú migračnú agendu a vybudujeme bezpečnostnú úniu. Zároveň sme si predsavzali – prinajmenšom väčšina z nás – že sa nebudeme k sociálnemu rozmeru Európy stavať chrbtom, ale že ho posunieme smerom k budúcnosti.

Komisia predložila všetky návrhy a iniciatívy, ktoré sme v roku 2014 ohlásili. Polovicu z nich už Rada a Parlament schválili, 20 % z nich je na dobrej ceste a zvyšných 30 % je predmetom sčasti náročných rokovaní.

Vážené dámy a vážení páni,

odmietam, aby vinu za všetky pochybenia – ku ktorým, pravdaže, došlo – niesla iba Komisia. Naše návrhy sú známe, treba ich prijať a vykonávať. Ani v budúcnosti nepripustím – hoci k tomu dôjde – aby bola Komisia označovaná za jediného vinníka. Vinníci sedia vo všetkých inštitúciách, a práve v Komisii a Parlamente je ich najmenej.

Teraz potrebujeme vedenie, a to na čo najširšom fronte. To platí aj pre dobudovanie našej **bezpečnostnej únie**. Európania očakávajú, že ich Európska únia ochráni. **Preto dnes Komisia navrhuje nové pravidlá, podľa ktorých sa bude musieť teroristický obsah z internetu odstrániť do jednej hodiny** – práve to je totiž rozhodujúci čas, keď môže napáchať najväčšie škody. Zároveň navrhujeme **rozšíriť úlohy novovytvorenej Európskej prokuratúry tak, aby zahŕňali aj boj proti teroristickým činom.** Treba, aby sme teroristov dokázali stíhať v celej únii aj naprieč hranicami štátov. Teroristi nepoznajú žiadne hranice. **Nemali by sme im pomáhať tým, že nedokážeme spolupracovať.**

Preto dnes navrhujeme aj **nové opatrenia, ktoré nám umožnia účinne a cezhranične zakročiť proti praniu špinavých peňazí.**

S rovnakým odhodlaním musíme postupovať pri ochrane slobodného a spravodlivého priebehu európskych volieb. **Z tohto dôvodu dnes Komisia navrhuje aj nové pravidlá na ochranu našich demokratických procesov pred manipuláciou zo strany tretích krajín alebo – a aj k tomu dochádza – súkromných záujmových skupín.**

Vedenie a ochota ku kompromisom sú, pravdaže, veľmi sùrne potrebné, pokiaľ ide o **otázky migrácie**. V tejto oblasti sme dosiahli väčší pokrok, než sa často priznáva. Päť zo siedmich návrhov Komisie na reformu spoločného európskeho azylového systému bolo prijatých. Naše úsilie prinieslo ovocie: vo východnom Stredozemí sa počet utečencov znížil o 97 % a pozdĺž trasy cez centrálnu Stredozemie klesol o 80 %. Operácie EÚ prispeli od roku 2015 k záchrane viac ako 690 000 ľudí na mori.

Členské štáty však ešte nenašli tú správnu rovnováhu medzi zodpovednosťou, ktorú každá krajina musí prevziať na svojom vlastnom území, a potrebnou vzájomnou solidaritou. Ak chcú členské štáty zachovať schengenský priestor bez vnútorných hraníc, musia túto solidaritu preukázať. **Som a naďalej budem proti vnútorným hraniciam. Tam, kde sa medzičasom obnovili, sa musia odstrániť. Ich zachovanie by bolo pre neprijateľným krokom späť – Európu dneška aj zajtrajška.**

Komisia a viacerí predsedovia Rady predložili početné kompromisné návrhy. **Vyzývam rakúske predsedníctvo Rady, aby teraz prijalo rozhodujúce kroky vedúce k vypracovaniu udržateľných riešení, pokiaľ ide o vyváženú reformu migračného systému.** Už sa ďalej nemôžeme zakaždým, keď pripláva nová loď, napochytr dohadovať, čo s ľuďmi na palube. Takéto *ad hoc* riešenia nestačia. **Potrebujeme trvalú solidaritu – nielen dnes, ale aj natrvalo.**

Potrebujeme väčšiu solidaritu, pretože musíme byť efektívnejší. Platí to aj pre zavedenie **posilneného európskeho mechanizmu civilnej ochrany**. Keď oheň zúri v jednej krajine, horí celá Európa. Medzi najpôsobivejšie zábery tohto leta nepatria len zábery požiarov, ale aj zábery potlesku, ktorým uvítalo ohňom spaľované Švédsko poľských hasičov – to je Európa z tej najlepšej stránky.

Vráťme sa k migrácii. **Dnes predkladáme návrh na posilnenie európskej pohraničnej a pobrežnej stráže.** Vonkajšie hranice treba chrániť účinnejšie. Preto navrhujeme, aby sa počet príslušníkov európskej pohraničnej stráže, ktorých financujeme z rozpočtu EÚ, zvýšil do roku 2020 na 10 000.

Okrem toho predkladáme aj návrh na dobudovanie európskej agentúry pre azyl. Členské štáty potrebujú väčšiu európsku podporu pri spracovávaní žiadostí o azyl, ktoré musí prebiehať v súlade so Ženevským dohovorom.

Predkladáme tiež návrh na urýchlenie návratu migrantov, ktorí k nám prišli neoprávnene. Komisia sa v tejto veci angažuje spoločne s členskými štátmi.

Chcel by som opäť zopakovať svoje želanie, ba priam výzvu, aby sme **otvorili možnosti legálnej migrácie do Európskej únie. Potrebujeme kvalifikovaných migrantov.** Aj v tejto oblasti Komisia už dávno predložila konkrétne návrhy. A tie treba premeniť na realitu.

Vážený pán predseda,

chcem s vami hovoriť o budúcnosti, a preto budem hovoriť o našom bratskom kontinente, ktorým je **Afrika**.

Do roku 2050 bude v Afrike žiť 2,5 miliardy ľudí. Každý štvrtý človek bude Afričan.

Musíme viac investovať do našich vzťahov s týmto úžasným a ušľachtilým kontinentom a jeho jednotlivými národmi. Musíme prestať nazerať na africko-európske vzťahy len z pohľadu darcu rozvojovej pomoci. Takýto prístup by bol nedostatočný. Vlastne aj ponižujúci.

Afrika nepotrebuje charitu, ale partnerstvo. Potrebuje vyvážené, skutočné partnerstvo. A my, Európania, takisto potrebujeme toto partnerstvo.

Počas prípravy tohto prejavu som sa rozprával so svojimi africkými priateľmi, a najmä s Paulom Kagamem, predsedom Africkej únie. Zhodli sme sa, že v **budúcnosti budú naše vzájomné záväzky recipročné. Chceme vytvoriť nové partnerstvo s Afrikou.**

Komisia dnes navrhuje **nové africko-európske spojenectvo – alianciu pre udržateľné investície a pracovné miesta**. Táto aliancia, – tak, ako ju koncipujeme – by umožnila vytvoriť v nasledujúcich piatich rokoch v Afrike až 10 miliónov pracovných miest.

Chceme vytvoriť rámec, ktorý Afrike prinesie viac súkromných investícií.

Nezačíname ale od nuly: vďaka nášmu vonkajšiemu investičnému plánu, ktorý sme odštartovali pred dvoma rokmi, zmobilizujeme vo verejnom aj v súkromnom sektore v Afrike investície vo výške viac ako 44 miliárd eur. Pričom projekty, ktoré sú už pripravené a dohodnuté, zmobilizujú 24 miliárd eur.

Naše investície budeme smerovať tam, kde prinesú skutočný úžitok. Vďaka programu Erasmus Európska únia do roku 2020 podporí 35 000 afrických študentov a výskumných pracovníkov. Do roku 2027 by ich malo byť 105 000.

Obchod medzi Afrikou a Európou nie je svojím významom zanedbateľný. 36 % afrického obchodu prebieha s Európskou úniou. Avšak obchodné výmeny medzi našimi kontinentmi nestačia. Som presvedčený, že časom by sme mali to množstvo obchodných dohôd medzi Európskou úniou a Afrikou pretaviť **do medzikontinentálnej dohody o voľnom obchode, do hospodárskeho partnerstva rovnocenných partnerov.**

Vážený pán predseda,

dámy a páni,

ďalšou oblasťou, v ktorej podľa mňa Únia jednoznačne potrebuje vedenie, je **brexit**. Nebudem zachádzať do podrobností o rokovaniach, ktoré majstrovsky vedie môj priateľ Michel Barnier. Pracuje na základe jednomyseľného stanoviska niekoľkokrát opätovne potvrdeného 27 členskými štátmi. Dovoľte mi však pripomenúť tri zásady, ktorými by sa v nasledujúcich mesiacoch mala riadiť naša práca na brexite.

Po prvé, rešpektujeme rozhodnutie Britov opustiť našu Úniu, hoci ho naďalej hlboko ľutujeme. Zároveň však žiadame britskú vládu, aby chápala, že ten, kto opustí Úniu, nemôže mať rovnako privilegované postavenie ako členský štát. Ak opustíte Úniu, nie ste už, prirodzene, súčasťou nášho jednotného trhu, a určite nie iba tých jeho častí, ktoré si vyberiete.

Po druhé, **Európska komisia, tento Parlament a všetkých ostatných 26 členských štátov budú vždy verne a solidárne stáť na strane Írska, pokiaľ ide o írsku hranicu.** Preto chceme nájsť kreatívne riešenie, ktoré

zabrání tvrdej hranici v Severnom Írsku. Zároveň veľmi rozhodne vystúpime proti tomu, ak britská vláda nebude dodržiavať svoje záväzky vyplývajúce z Veľkopiatkovej dohody. **Nie je to Európska únia, ale brexit, kto spôsobuje riziko viditeľnejšej hranice v Severnom Írsku.**

Po tretie, po 29. marci 2019 **pre nás Spojené kráľovstvo nikdy nebude bežnou treťou krajinou.** Spojené kráľovstvo bude vždy veľmi blízkym susedom a partnerom, či už z politického, hospodárskeho alebo bezpečnostného hľadiska.

Zakaždým, keď sme v posledných mesiacoch potrebovali v Únii jednotu, bola Británia na našej strane, radiac sa rovnakými hodnotami a zásadami ako všetci ostatní Európania. Preto vítam návrh premiérky Mayovej, aby sme po brexite rozvíjali ambiciózne nové partnerstvo. Súhlasíme s vyhlásením z Chequers, že východiskovým bodom takéhoto partnerstva by mala byť dohoda o voľnom obchode medzi Spojeným kráľovstvom a Európskou úniou.

Vyjednávači Komisie sú pripravení pracovať dňom i nocou, aby sme dospeli k dohode. Musíme zaistiť riadené vystúpenie Spojeného kráľovstva a stabilitu po ňom, pretože to dlhujeme našim občanom a podnikom. A ja vás môžem uistiť, že Komisia nebude stáť tomuto v ceste.

PRESVEDČIVÁ PERSPEKTÍVA PRE BUDÚCNOSŤ

Vážené poslankyne a vážení poslanci Európskeho parlamentu,

do volieb do Európskeho parlamentu a samitu, ktorý sa bude konať 9. mája 2019 v rumunskom **Sibiu**, máme pred sebou ešte stále veľa práce.

V Sibiu musíme našich občanov presvedčiť, že pokiaľ ide o podstatu veci, máme na cieľ našej Únie rovnaký názor. Európanom sa nepáči neistota ani nejasné výsledky. Majú radi jasné oznámenia, neznášajú nepresnosti a polovičné opatrenia.

Toto je jadrom európskej agendy na ceste k samitu v Sibiu, ktorý sa uskutoční šesť týždňov po brexite a len dva týždne pred voľbami do Európskeho parlamentu.

Dovtedy musíme z hospodárskych aj geopolitických dôvodov **ratifikovať dohodu o partnerstve medzi EÚ a Japonskom.**

Do samitu v Sibiu musíme vyrokovať dohodu v zásade **o rozpočte Európskej únie** po roku 2020.

Ak chceme dať mladým Európanom príležitosť naplno využiť príležitosti, ktoré ponúka program Erasmus, ktorý si zaslúži viac finančných prostriedkov, budeme musieť pred voľbami do Európskeho parlamentu rozhodnúť o tomto balíku, ako aj o ďalších finančných balíkoch – je to naša povinnosť.

Ak chceme poskytnúť našim výskumníkom a startupom viac príležitostí, aby sme predišli drastickému zníženiu počtu výskumníkov z dôvodu nedostatku zdrojov, musíme prijať rozhodnutie o rozpočte ešte pred voľbami do Európskeho parlamentu.

Musíme sa rozhodnúť rýchlo, ak chceme 20-násobné navýšenie výdavkov na obranu bez toho, aby sme militarizovali EÚ, a ak chceme vyčleniť o 23 % viac investícií pre Afriku.

V budúcom roku by sme mali ďalej rozvíjať **medzinárodnú úlohu eura**. Iba po dvadsiatich rokoch existencie – a napriek hlasom, ktoré sa proti nemu ozývajú – už euro prešlo dlhú cestu.

Dnes je druhou najpoužívanejšou menou na svete a meny 60 krajín sú na neho nejakým spôsobom naviazané. **Musíme však urobiť viac pre to, aby naša jednotná mena mohla zohrávať plnohodnotnú rolu na medzinárodnej scéne.**

Nedávne udalosti poukázali na potrebu prehĺbiť našu hospodársku a menovú úniu a budovať solídne a likvidné kapitálové trhy. Mnohé z návrhov Komisie v tejto oblasti čakajú iba na prijatie zo strany tohto parlamentu a Rady.

My ale môžeme, ba priam musíme ísť ďalej. Nedáva zmysel, aby Európa platila 80 % výdavkov na dovoz energií – v objeme 300 miliárd eur ročne – v amerických dolároch, keď zhruba len 2 % dovážanej energie pochádzajú zo Spojených štátov. Alebo aby európske spoločnosti kupovali európske lietadlá v dolároch a nie v eurách.

Práve preto Komisia pred koncom tohto roka predloží iniciatívy na posilnenie medzinárodnej úlohy eura. **Euro sa musí stať aktívnym nástrojom novej európskej suverenity.** Preto si musíme v prvom rade urobiť poriadok vo vlastnom dome a posilniť našu hospodársku a menovú úniu. A to sme už začali robiť. Bez hlbšej hospodárskej a menovej únie nebudeme mať dôveryhodné argumenty na posilnenie medzinárodnej úlohy eura. Hospodársku a menovú úniu musíme dobudovať, aby sa Európa a euro stali silnejšími.

A v neposlednom rade chcem do zasadnutia v Sibiu dosiahnuť viditeľný pokrok pri posilňovaní našej zahraničnej politiky. Musíme posilniť našu **schopnosť vystupovať jednotne, keď ide o zahraničnú politiku.** Nie je v poriadku, že Európa mlčí na Rade OSN pre ľudské práva v Ženeve a že nemôže hovoriť jasne a nahlas, keď ide o odsúdenie porušovania ľudských práv v Číne. A to len preto, že jeden členský štát mohol zablokovať akékoľvek rozhodnutie v tejto oblasti. Takisto nie je v poriadku, aby sa Európa z dôvodu neschopnosti dosiahnuť jednomyselnosť stala rukojemníkom v otázke obnovenia zbrojného embarga na Bielorusko alebo v otázke uloženia sankcií pre Venezuelu.

Práve preto dnes Komisia opäť navrhuje, aby sa prešlo na hlasovanie kvalifikovanou väčšinou vo vybraných oblastiach našich vonkajších vzťahov. Opakujem návrh, ktorý som predostrel už minulý rok, t. j. prejsť na hlasovanie kvalifikovanou väčšinou v konkrétnych oblastiach. Nie vo všetkých oblastiach, ale v presne stanovených oblastiach, ako sú napríklad ľudské práva a civilné misie.

Súčasná zmluva umožňuje, aby Európska rada prijala takéto rozhodnutie. **Verím, že nastal čas využiť premostovaciu doložku Lisabonskej zmluvy, ktorá umožňuje prejsť na rozhodovanie kvalifikovanou väčšinou – premostovaciu doložku, ktorá je „zabudnutou krásou“ zmluvy.**

Okrem toho si myslím, že by sme kvalifikovanú väčšinu mali uplatňovať aj pri rozhodovaní o niektorých daňových záležitostiach.

Vážený pán predseda,

rád by som povedal pár slov o znepokojujúcom spôsobe, akým diskutujeme o našich nezhodách. Búrlivé debaty medzi vládami a inštitúciami sú čoraz bežnejšie. **Tvrde a často aj zraňujúce slová však neposunú náš európsky projekt vpred.**

No poľutovaniahodný nie je iba tón politických diskusií. Platí to aj pre spôsob, akým sa niektorí správajú voči médiám a novinárom, pretože sa snažia zabrániť akejkoľvek diskusií. Európa musí zostať miestom, kde je sloboda tlače posvätná. Priveľa novinárov čelí zastrašovaniu, útokom, ba dokonca sa vyskytli aj prípady vražd. **Musíme viac chrániť našu demokraciu a jej obhajcov – našich novinárov.**

Vo všeobecnosti musíme viac zapracovať na umení kompromisu. Hľadanie kompromisu neznamená, že máme obetovať naše presvedčenie, že sa máme vzdať sa slobodných diskusií rešpektujúcich názory iných alebo zapredať naše hodnoty.

Komisia odmieta všetky snahy o porušenie zásad právneho štátu. Stále nás znepokojuje vývoj diskusií v niektorých členských štátoch. **Článok 7 sa musí uplatňovať v prípadoch, keď je ohrozená zásada právneho štátu.**

Prvý podpredseda Timmermans robí veľmi chvályhodnú, ale často aj veľmi osamotenú prácu v záujme obrany právneho štátu. Celá Komisia a aj ja osobne stojíme neoblomne za ním.

A v jednej veci nesmieme ustúpiť: rozsudky Súdneho dvora sa musia dodržiavať a vykonávať. To je základ. Európska únia je spoločenstvo postavené na zásadách právneho štátu. **Dodržiavanie právnych noriem a dodržiavanie súdnych rozhodnutí nie je otázkou voľby, ale povinnosťou.**

ZÁVER

Vážený pán predseda,

vážené poslankyne a vážení poslanci Európskeho parlamentu,

na úvod môjho prejavu, ktorý nie je mojim posledným prejavom, je však posledným, ktorý venujem stavu Európskej únie, som spomínal dejiny. Dejiny s malým d, ktoré nepresiahnu mandát tejto Komisie, a veľké dejiny Európy.

My všetci, každý jeden z nás, sme zodpovední za to, aká Európa je. A všetci, jeden ako druhý, budeme zodpovední za to, akou sa Európa stane.

Taký je chod dejín: parlamenty a Komisie sa striedajú, Európa zostáva. Ak sa má Európska únia stať takou, aká by mala byť, musíme si osvojiť niekoľko zásadných ponaučení.

Prajem si, aby sa Európa nedívala na dianie na svetovej aréne zopodľa. Európa sa nesmie uspokojiť s rolou diváka, komentátora medzinárodných udalostí. Musí byť konštruktívnym hráčom, ktorý bude formovať a utvárať svet zajtrajška.

Svet sa dožaduje Európy. Aby sme vyhovelí tejto naliehavej výzve, musíme na medzinárodnej scéne vystupovať jednothlasne. Ak má byť európsky hlas v súhre národov počutý a ak má byť vypočutý, musí znieť jasne a zrozumiteľne. Vďaka Federice Mogheriniovej je diplomacia Európskej únie súdržnejšia. Nevracajme sa však späť k nesúrodnej paralelnej diplomacii jednotlivých krajín. Európska diplomacia musí byť jednoliata a naša multilaterálna solidarita nedeliteľná.

Prial by som si, aby sme sa odteraz viac usilovali o zblíženie východnej a západnej Európy. Skoncuje s týmto poľutovaniahodným delením Európy. Naš kontinent spolu s tými, ktorí prispeli k ukončeniu studenej vojny, si zaslúžia viac.

Prial by som si, aby Európska únia venovala viac pozornosti svojmu sociálnemu rozmeru. Tí, ktorí nechávajú oprávnené očakávania pracovníkov a malých podnikov bez povšimnutia, nesmierne ohrozujú súdržnosť našich spoločností. Premeňme úmysly vyslovené na samite v Göteborgu na právne normy.

Prial by som si, aby budúročné voľby boli pre európsku demokraciu veľkým okamihom. Prajem si, aby sme si zopakovali skúsenosť s volebnými lídrami (*Spitzenkandidaten*). Európska demokracia vďaka nej urobila krok vpred. Táto skúsenosť pre mňa naberie na hodnovernosti, len čo budeme mať skutočné nadnárodné volebné listiny. **Prajem si, aby sme nadnárodné volebné listiny zaviedli najneskôr v budúcich európskych voľbách, ktoré sa budú konať v roku 2024.**

Predovšetkým by som si prial, aby sme odmietli nezdravý nacionalizmus a zvolili si osvietené vlastenectvo. Majme pri tom na pamäti, že vlastenectvo 21. storočia má dve dimenzie, národnú a európsku, ktoré sa navzájom nevyklučujú.

Ako by povedal Blaise Pascal, francúzsky filozof: mám rád veci, ktoré patria k sebe. **Aby sa naše národy a Európska únia udržali pevne na nohách, musia kráčať ruka v ruke.** Kto má rád Európu, musí mať rád

národy, ktoré ju tvoria, a kto má rád svoj národ, musí mať rád Európu. Kým vlastenectvo je cnosť, obmedzený nacionalizmus je úmornou lžou a zhubným jedom.

Jedným slovom: zostaňme verní sami sebe.

Sadíme dnes stromy, v tieni ktorých budú v mieri vyrastať a nerušene oddychovať naši pravnuci, z východu aj zo západu, z juhu i zo severu.

Pred niekoľkými rokmi som vám na tomto mieste povedal, že Európa je mojou životnou láskou. Áno, mám Európu rád a vždy budem.

Jean-Claude Juncker

